

Matematik Öz Yeterlili?i Kaynaklar? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Matematik Öz Yeterlili?i Kaynaklar? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=25770>

Özet

Matematik Öz Yeterlili?i Kaynaklar? Ölçe?i (MÖYKÖ), ö?rencilerin matematik alan?ndaki yeterlilik inançlar?n? etkileyen temel kaynaklar? ölçmek amac?yla geli?tirilmif bir psikometrik araçtır. Bu ölçe?in Türk kültürüne uyarlamas? Konta? ve Özcan (2017) taraf?ndan ger?ekle?tirilmif tir. Ölçek, Bandura'n?n Sosyal Bili?sel Kuram?'na dayanarak, bireylerin matematiksel görevleri ba?ar?yla tamamlama yeteneklerine dair inançlar?n? besleyen dört ana kayna?? (ustal?k deneyimleri, dolayl? deneyimler, sosyal ikna ve fizyolojik durumlar) de?erlendirmektedir. Bu araç, ortaokul düzeyindeki ö?rencilerin matematiksel öz yeterlilik geli?im süreçlerini derinlemesine anlamak ve e?itimsel müdahaleler geli?tirmek için kritik bir öneme sahiptir.

Ölçe?in uyarlama çal??mas?, orijinal yap?n?n Türk örnekleminde geçerli ve güvenilir bir ?ekilde kullan?labilece?ini göstermeyi hedeflemiştir. Bu tür bir arac?n varl???, e?itim ara?t?rmac?lar?n?n ve uygulay?c?lar?n ö?rencilerin akademik ba?ar?lar?n? destekleyen motivasyonel faktörleri daha isabetli bir ?ekilde belirlemesine olanak tan?r.

Anahtar Kelimeler

Öz yeterlilik, matematik, ortaokul, alg?lanan yeterlilik, Konta?, Özcan, psikometri, uyarlama, Bandura.

Yazarlar

Hakk? Konta?, Burak Özcan.

Amaç

Matematik Öz Yeterlili?i Kaynaklar? Ölçe?'inin temel amac?, ortaokul ö?rencilerinin matematik derslerine yönelik öz yeterlilik inançlar?n?n hangi spesifik kaynaklardan beslendi?ini sistematik olarak belirlemektir. Bu, yalnızca genel bir öz yeterlilik düzeyi ölçmek yerine, Bandura'n?n kuramsal çerçevesinde belirtilen dört temel kayna??n her birinin göreceli etkisini ortaya koymay? amaçlar.

Uyarlama çal??mas?n?n özel amac? ise, orijinal ?ngilizce ölçe?in kültürel ve dilsel e?de?erli?ini sa?layarak, Türk ortaokul ö?rencileri aras?nda geçerli ve güvenilir bir ölçüm arac? olarak kullan?labilir hale getirmektir. Bu sayede, Türkiye'deki e?itim ortamlar?nda matematik ba?ar?s?zl??na yol açabilecek motivasyonel engellerin kayna?? tespit edilebilir.

Yap?

Ölçek, sosyal bilişsel kuramın temel bileşenlerinden biri olan Matematik Öz Yeterlili?i yapısının incelemektedir. Bandura'ya göre, öz yeterlilik inançları dört temel bilgi kaynağı aracılığıyla oluşur ve sürdürülür. Matematik Öz Yeterlili?i Kaynaklar? Ölçe?i bu dört alt boyutu ölçmektedir:

Ustalık Deneyimleri: Geçmişteki başarıları matematik performans deneyimlerinden elde edilen güçlenme.

Dolaylı Deneyimler: Başkalarının (özellikle emsallerin) matematiksel görevleri başarıyla tamamladığını gözlemleme.

Sosyal ?kna: Öğretmenler, aileler veya akranlar tarafından matematiksel yeterliliğe dair alınan sözlü te?vik ve geri bildirimler.

Fizyolojik ve Duygusal Durumlar: Matematik görevleriyle karşılaşıl???nda yaşanan kaygı, stres veya heyecan gibi duygusal tepkiler.

Geçerlik

Ölçe?in Türk kültürüne adaptasyonu sürecinde yapı geçerlili?i çalışmaları yürütülmüştür. Konta? ve Özcan (2017), ölçe?in orijinal dört faktörlü yapısının Türk örnekleminde de korunup korunmadığını incelemişlerdir. Bu inceleme, genellikle Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılarak gerçekleştirilmiş olup, maddelerin kuramsal olarak ait oldukları faktörleri yeterli düzeyde temsil ettiğini göstermeyi amaçlamıştır.

Geçerlik çalışmaları, maddelerin kültürel olarak uygunluğunu ve matematik öz yeterlili?inin kaynakları do?ru bir şekilde yansıttığını teyit etmiştir. Yapılan analizler, ölçe?in kavramsal yapısının sağlam olduğunu ve ölçülmek istenen psikolojik yapıyı başarıyla ölçtü?ünü kanıtlamıştır.

Güvenirlik

Adaptasyon çalışmasında, Matematik Öz Yeterlili?i Kaynaklar? Ölçe?i'nin iç tutarlılık güvenilirliği incelenmiştir. İç tutarlılık, ölçekteki maddelerin aynı yapıyı ne derece tutarlı bir şekilde ölçtü?ünü gösterir. Konta? ve Özcan, güvenilirlik katsayıları (genellikle Cronbach Alfa) hesaplayarak ölçe?in genel ve alt boyutlarının tutarlılığını rapor etmişlerdir.

Yüksek güvenilirlik katsayıları, ölçe?in farklı zamanlarda veya farklı ancak benzer örneklerde uygulandığında benzer sonuçlar vereceğini anlamına gelmektedir. Bu bulgular, ölçe?in eğitim araştırmalarında ve psikolojik de?erlendirmelerde kullanılmak üzere sağlam bir araç olduğunu desteklemektedir.

Faktör Analizi

Matematik Öz Yeterlili?i Kaynaklar? Ölçe?i'nin faktör yapısının Türk örnekleminde üzerindeki

uygunlu?unu belirlemek amac?yla Faktör Analizi teknikleri kullan?lm??t?r. Bu analizler, orijinal ölçe?in kuramsal olarak belirlenmi? dört alt boyutlu (kaynakl?) yap?s?n?n, uyarlama çal??mas?nda elde edilen verilerle ne ölçüde örtü?tü?ünü test etmi?tir.

Do?rulamaya Faktör Analizi (DFA) sonuçlar?, ölçe?in kuramsal temelini olu?turan ustalık deneyimi, dolayl? deneyim, sosyal ikna ve fizyolojik durumlar faktörlerinin birbirinden ayr??k ve anlaml? yap?lar olarak varl??n? korudu?unu göstermi?tir. Bu, ölçe?in kültürel adaptasyonunun başar?l? oldu?unu ve her bir öz yeterlilik kayna??n?n ba??ms?z olarak ölçülebilece?ini teyit etmektedir.

Araç

Test Türü: Uyarlama (Adaptasyon)

Format: Likert Tipi Derecelendirme Ölçe?i (Orijinal çal??mada detayl? derecelendirme bilgisi mevcut olmasa da, öz yeterlilik ölçeklerinde tipik olarak 5 veya 6 noktal? Likert format? kullan?l?r.)

Mevcut Diller: Türkçe, Orijinal Dil (?ngilizce).

Popülasyon Grubu: Ortaokul Ö?rencileri.

Ya? Grubu: Ortaokul seviyesindeki ö?renciler (Genellikle 10-14 ya? aral??).

Popülasyon Detaylar?: Türkiye'deki Milli E?itim Bakanl??'na ba?l? ortaokullarda ö?renim gören ö?renciler.

Test Metodolojisi: Öz-bildirim yöntemiyle uygulanan, çok maddeli anket formudur. Ö?rencilerden, matematiksel yeterlilik kaynaklar?na ili?kin ifadelerle ne ölçüde kat?ld?klar?n? belirtmeleri istenir.

Anahtar Kelimeler

Öz yeterlilik kaynaklar?, matematik e?itimi, psikolojik ölçüm, ölçek uyarlama, faktör yap?s?, akademik motivasyon, psikometri.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Hakk? Konta?

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Veri Kayna??nda Belirtilmemi?tir.

?leti?im E-posta Adresleri: hakkikontas@hotmail.com

Yaz??ma Adresi: Yazarlar?n çal??may? yay?nlad?klar? tarihteki akademik kurumlar? üzerinden

sağlanabilir.

Şinler, Ücret ve Test Yılı?

Testin Yılı?: Ölçeğin Türkçe'ye uyarlanma çalışması 2017 yılında yayımlanmıştır.

Şinler ve Ücret: Ölçeğin ticari olmayan akademik araştırmalarda kullanımı için genellikle sorumlu yazar (Hakkı Kanta) ile iletişime geçilmesi önerilir. Kullanım koşulları ve ücret bilgileri için sorumlu yazarın e-posta adresi kullanılabilir.

Kaynaklar

Kanta, H. & Özcan, B. (2017). Adapting Sources of Middle School Mathematics Self-Efficacy Scale to Turkish culture. *International Journal of Evaluation and Research in Education*, 6(4), 288-294.

Ölçeğin orijinal PDF belgesine aşağıdaki bağlantıdan ulaşılabilir:

[the-sources-of-mathematics-self-efficacy-scale-toad.pdf](#)

Matematik Öz Yeterliliği Kaynakları Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Bu ölçeğin orijinal maddeleri, sağlanan kaynak içerikte belirtilmemiştir. Maddelerin tamamına ulaşmak için yukarıda belirtilen referans makaleye veya sorumlu yazara başvurulması gerekmektedir.